

Nr 431.

Av herr **Sundström** i Skövde **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 243, angående anslag till förbättrande av bostadsförhållandena.*

Uti Kungl. Maj:ts proposition, nr 243, ifrågasättes ändrade grunder för kommunernas medverkan vid genomförandet av bostadsföretag, varvid statliga tertiär- och tillägglån beviljas. Enligt nu gällande regler skall kommunernas bidrag principiellt motsvara halva tomtkostnaden. Dock äger statens byggnadslånebyrå rätt att efter angivna grunder jämka den kommunala insatsen. Denna grund för kommunernas bidrag har emellertid ansetts mindre tillfredsställande, varför fråga uppkommit om att i stället fastställa den kommunala prestationen till 20 % av tillägglånets slutsumma, för såvitt detta uppgår till lägst 5 % av anskaffningskostnaden. Även enligt de nya reglerna skola jämkningar kunna vidtagas i särskilda fall.

Det kan till en början starkt ifrågasättas, om kommunala bidrag överhuvud böra utgå till detta ändamål. Kommunerna ha nämligen redan i sin egenskap av förmedlingsorgan att vidkännas betydande kostnader för denna verksamhet. Redan den rådgivnings- och övervakningsverksamhet, som kommunerna måste bedriva, kräver vid en låneförmedling av relativt blygsam omfattning helt sin man. För att inte tala om det granskningsarbete av ritningar, blanketter och ansökningar, som kommunerna få bekosta. I fråga om enskilda byggherrar måste kommunerna därjämte ikläda sig visst borgensansvar, som medför ytterligare övervakningskostnader. Arkivering av handlingar och korrespondens med statliga organ äro ytterst tidsödande och kostnadskrävande.

Att därutöver kräva att kommunerna skola lämna kontanta bidrag kan icke anses skäligt. Det kan synas som en stor uppoffring från statens sida att lämna de s. k. tillägglånen. Men vid närmare eftersinnande skall man finna, att det är en ganska god affär för statsverket. Enligt ovannämnda proposition ifrågasättes att staten skall låna ut 50 milj. i tertiärlån. På denna summa, som är på fullt betryggande sätt placerad, får statsverket en ränta på 4.5 %. När staten lånar pengar mot 3 % ränta, uppstår här en räntevinst på 750.000 kronor. Detta belopp räntar inte mindre än 25 milj. av de 37 milj., som beräknas utgå som tillägglån. Statens aktuella utgift blir sålunda räntan på 12 milj. eller 360.000 kronor. Och vad vinner statsverket genom denna utgift? Genom detta relativt blygsamma bidrag kan hyresnivån förhindras att stiga. Då hyrorerna äro den kraftigast bidragande faktorn, när levnadskostnaderna skola fixeras, inskr var och en att denna summa intjänas många gånger om i form av minskade kristillägg. I dagens läge kan därtill sägas, att utan denna verksam-

het skulle sannolikt pris- och lönestoppsöverenskommelsen helt sprängas med fullkomligt oförutsebara följder för hela vårt ekonomiska liv. Att i detta läge avkräva kommunerna ovan angivna bidrag måste anses oskäligt. Man kan till äventyrs säga, att det är ett kommunalt intresse att förbättra bostadsförhållandet inom kommunen. Detta skall ej heller bestridas. Och kommunerna ha känt även detta så starkt, att de med kraft lagt sig i selen för att uppnå bästa möjliga resultat. Och vi våga påstå att kommunernas samlade kostnader frånsett detta kontanta bidrag äro så betydande, att de borde betraktas som en tillräcklig prestation från kommunernas sida.

Att tilläggslånen en gång äro avsedda att avskrivas, är oss väl bekant. Men ingen vet något om penningvärdet 10 år härefter. Måhända kommer då hela beloppet att kunna förräntas. Men skulle så ej bli fallet, ha då genom dessa åtgärder så betydande värden bevarats, att en avskrivning ingalunda behöver beklagas eller betraktas som en uppoffring?

Skulle mot förmodan riksdagen ej kunna reflektera på att helt befria kommunerna från detta bidrag, bör det kraftigt nedsättas. I vissa fall innebär den nya bestämmelsen en skärpning av bidraget jämfört med tidigare regler. Detta är fallet i alla kommuner, där man genom en framsynt jordpolitik lyckats hålla tomtpriserna nere. Det skulle vara egendomligt att straffa dessa kommuner för denna vällovliga verksamhet.

På grund av vad sålunda blivit anfört få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta,
att kommunernas bidrag till finansieringen av bostadsproduktion med stöd av statliga tertiär- och tilläggs lån helt måtte bortfalla eller, om detta ej kan beviljas, nedsätta bidragsprocenten från 20 till 5 % av tilläggs lånet, under förutsättning att detta uppgår till lägst 5 % av anskaffningskostnaden.

Stockholm den 29 maj 1943.

Walter Sundström,
Skövde.

Åke Olofsson,
Höganäs.

Gustaf Nilsson,
Kristinehamn.

Gösta Andersson,
Möndal.

Abel Sundberg.

David Hall.